

MOIT

Modus Operandi onderzoek naar door Informatie en COMMUNICATIE Technologie (ICT) gefaciliteerde criminaliteit

Marianne Junger

Hoogleraar Sociale veiligheidsstudies, Universiteit Twente, Institute of Governance Studies (IGS)

Pieter Hartel

Hoogleraar Informatie Beveiliging Universiteit Twente. Centre for Telematics and Information
Technology (CTIT)

Met medewerking van **Margo Karemaker & Denise Foppen**

SAXION Hogeschool

Begeleidingscommissie

Henk Klap, programmamanager PAC (voorzitter).

Ton Egberink, PAC

Wim Kroeze, Twente

Koen Hermans, cyberovj OM parket Zutphen/Arnhem

Henk Pieters, IJsselland

Eric Versteegen, groepschef FO NOG

Vertegenwoordiger Gld Z-M

1. Onderzoeksvraag

Dit onderzoek heeft als doel de invloed van de moderne media (ICT, mobiele telefoons) op de 'traditionele' misdrijven te onderzoeken door te bekijken hoe delicten als inbraak, overvallen en fraude doordrongen zijn van informatica en andere moderne media.

We splitsen de vraag uit door te onderzoeken of de moderne media een rol spelen aan de drie stadia van een crimineel script, dwz het voorafgaande, de gebeurtenis zelf en het gevolg, blijkend uit de relevante documentatie (bestaande uit de aangifte, het proces verbaal en het dossier).

2. Inhoud project/pilot

Om criminaliteit te kunnen bestrijden is het essentieel om elk type delict in voldoende detail te beschrijven en om 'scripts', vergelijkbaar met een film-script, te schetsen waarin het complete traject van het delict wordt beschreven (Cornish and Clarke 2008). Binnen elk script zijn de modus operandi, de wijze waarop de verdachten te werk gaan essentieel

(Tremblay, Talon et al. 2001; Cornish and Clarke 2008)

Uit Engels onderzoek is gebleken dat de politie soms de neiging heeft om bij aangifte de vaak minder goed begrepen ICT aspecten van wat er gebeurd is te negeren. Zo wordt fraude gepleegd met behulp van een Internet veiling zoals eBay vaak geclassificeerd als gewone fraude, zonder dat daarbij vermeld wordt welke rol ICT daar bij heeft gespeeld (Hartel, Junger et al. 2010). Dat is jammer, want daarmee verdwijnt een bijzonder aspect van fraude uit het zicht en uit de statistieken, waardoor de zoektocht naar effectieve preventieve maatregelen niet of te laat wordt opgestart.

Het is alleszins begrijpelijk dat de vaak ingewikkelde aspecten van moderne ICT niet goed worden begrepen en daarom niet voldoende worden meegenomen, maar het is niet gunstig om deze situatie te laten voortbestaan (Newman 2009; Hartel, Junger et al. 2010). Er zijn redenen om aan te nemen dat de ouders steeds meer van ICT gebruik maken, en dat ze over de laatste snufjes kunnen beschikken. Het is van groot belang dat politie en justitie deze race in ieder geval kunnen bijhouden.

Op dit moment is geheel onbekend in welke mate moderne media een rol spelen bij de traditionele delicten. Volgens Stol is slechts 1% van de criminaliteit "cybercrime". Maar bij deze schatting wordt geen rekening gehouden met het aandeel van de moderne media dat 'verstopt' is in de dossiers van de 'traditionele' delicten. Dat is de achterliggende motivatie om het huidige onderzoek te verrichten. Uit verschillende informele bronnen lijkt dit al redelijk vaak voor te komen. Om hierover zekerheid te krijgen wordt het huidige onderzoek voorgesteld.

3. Verzameling van de gegevens

We zullen gebruik maken van de gegevens die worden verzameld door de politie. We stellen voor om drie type misdrijven te analyseren: inbraken van woningen en van bedrijven, overvallen (woningovervallen en bedrijfsovervallen) en fraudezaken en 200 a 300 dossiers per type misdrijf te coderen. Daarbij wordt ernaar gestreefd binnen elke categorie (inbraak en overvallen) gelijke aantallen voor elke subcategorie (woning inbraak & bedrijveninbraken; woning overvallen & overvallen van bedrijven) te coderen.

Dossiers worden gekozen op basis van leeftijd: de meest recente dossiers kiezen tot we aan 200 dossiers komen.

UPDATE 2 mei 2012: 300 fraude - en 300 inbraak-dossiers zijn gecodeerd. Het coderen verloopt voorspoedig.

3. Literatuur

Cornish, D. B. and R. V. Clarke (2008). Rational choice perspective. Environmental Criminology and Crime Analysis. R. Wortley and L. Mazerolle, Willan.

Hartel, P. H., M. Junger, et al. (2010). Cyber-crime science = crime science + information security. Enschede, NL, CTIT, University of Twente. **Technical Report TR-CTIT-10-34**. <http://eprints.eemcs.utwente.nl/18500/> 53.

Hulst, R. C. v. d. and R. J. M. Neve (2008). High-tech crime, soorten criminaliteit en hun daders. Een literatuurinventarisatie. Den Haag, NL., Boom Juridische uitgevers, WODC.

Newman, G. R. (2009). Cybercrime. Handbook on Crime and Deviance. M. D. Krohn, A. J. Lizotte and G. P. Hall. Dordrecht, NL., Springer: 551-584.

Tremblay, P., B. Talon, et al. (2001). "Body Switching and Related Adaptations in the Resale of Stolen Vehicles. Script Elaborations and Aggregate Crime Learning Curves." British Journal of Criminology **41**(4): 561-579.